

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Nc/3/2026
Identifikačné číslo spisu:	7122204716
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7122204716.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Q.. W.. Š. M., nar. X.X.XXXX, bytom C., C. X, zastúpeného advokátkou JUDr. Monikou Kozákovou, LL.M., so sídlom Košice, Werferova 1, IČO: 42 321 760, za účasti intervenienta na strane žalobcu: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, proti žalovanej: Q.. F. K., súdna exekútorka, Exekútorský úrad Košice, so sídlom K., Š. XX, J.: XX XXX XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou LÖWY & LÖWY s. r. o., so sídlom Bratislava, Slowackého 56, IČO: 47 236 230, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 35.901,83 Eur s prísl., vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 15C/25/2022 o námietke zaujatosti vznesenej žalovanou voči členom senátu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 11Co 142/2024, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Košiciach Q.. Q. Č., Q.. P. V. a V. P. B. nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 11Co/142/2024.

Sudca Krajského súdu v Košiciach Q.. V. D. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 11Co/142/2024.

Odôvodnenie

1. Predsedníčka senátu Krajského súdu v Košiciach 11Co (vo veci sp. zn. 11Co/142/2024) predkladacou správou zo 6. augusta 2026 predložila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu nadriadenému námietku zaujatosti podanú žalovanou dňa 4. augusta 2026 (doplnená dňa 5. augusta 2026).

2. V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 11Co/142/2024 vzniesla žalovaná námietku zaujatosti voči členkám senátu odvolacieho súdu Q.. Q. Č., Q.. P. V. P. V. P. B. a zastupujúcemu členovi tohto senátu Q.. V. D.S.. Námietku zaujatosti vzniesla pre ich pomer k matke žalobcu Q.. Z. M. (bývalej sudkyne Okresného súdu Trebišov). O dôvode na podanie námietky zaujatosti sa žalovaná dozvedela dňa 31. júla 2026 od svojho zamestnanca.

2.1. Žalovaná námietku zaujatosti doručení 4. augusta 2026 odôvodnila tým, že JUDr. Eva Vargová, matka žalobcu, dedička a manželka Q.. J.. Š. M., ktorého výkon funkcie súdneho exekútora zanikol, a za ktorého náhradníka bola ustanovená dňa 03.06.2020, dlhodobo pôsobila ako sudkyňa na Okresnom súde Trebišov (do 30.04.2021), ktorý spadal do pôsobnosti Krajského súdu v Košiciach, pričom Krajský súd v Košiciach rozhodoval aj o odvolaniach tejto sudkyne, a aj senát v totožnom zložení. Žalobca opakovane prezentuje, že jeho matka pozná všetkých sudcov Krajského súdu v Košiciach, a opakovane zdôrazňuje, kto je jeho matka. Vzhľadom na jej dlhoročné pôsobenie v obvode Krajského súdu v Košiciach je pravidelný osobný a profesijný kontakt so sudcami tohto súdu, vrátane členov senátu 11Co objektívne daný. Vzhľadom na dlhodobé pôsobenie Q.. Z. M. ako sudkyne, ako aj na vyjadrenia jej syna vo vzťahu k osobe jeho matky, by mali byť vylúčení všetci sudcovia a vyšší súdni úradníci pôsobiaci na tomto súde. Navrhla, aby Najvyšší súd rozhodol tak, že sudcovia Krajského súdu v Košiciach Q.. Q. Č., Q.. P. V.N. P. Q.. V. D. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod spisovou značkou 11 Co 142/2024. V doplnení námietky zaujatosti uviedla, že z ňou predloženého uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2NcC 1/2024 z 21.02.2024, ktorým Krajský súd v Košiciach vylúčil sudcov Okresného súdu Trebišov, vrátane Q.. V. D.Č., vyplýva, že tento (Q.. V. D.) sa už v minulosti vyjadril tak, že sa cíti zaujatý vo vzťahu k Q.. Z. M., nakoľko Q.. Z. M. je bývalou sudkyňou Okresného súdu Trebišov, jeho bývalou kolegyňou a zároveň jeho bývalou školiteľkou počas prípravnej praxe justičného čakatľa, pričom počas obdobia prípravnej praxe s ňou trávil viac času a rozprával sa s ňou aj o súkromných veciach, pričom boli nielen v kolegiálnom, ale v priateľskom vzťahu. Žalovaná má za to, že uvedené skutočnosti by mohli ovplyvniť jeho postoj pri rozhodovaní a objektívne vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti v tomto konaní. Pomer sudcu Q.. V. D. k matke žalobcu sám výslovne potvrdil tento sudca, hoci v danej veci je žalobcom samotný syn tejto sudkyne. Žalovaná je názoru, že odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti zakladá nielen pomer sudcu k strane sporu, ale aj jeho pomer k osobe strane blízkej. Matka žalobcu je pritom s predmetom tohto konania priamo spätá, nakoľko je dedičkou po pôvodnom súdnom exekútorovi JUDr. Ing. Štefanovi Vargovi, je účastníčkou dedičského konania vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13D 679/2020, z ktorého žalobca odvodzuje nárok uplatnený v tomto konaní a figuruje aj v dôkaznej materii veci. Ak bol teda Q.. V. D. vylúčený zo sporu, v ktorom bola Q.. Z. M. stranou konania, tým skôr sú dané odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti vo veci, v ktorej ide o majetkový nárok odvodený z dedičstva po jej manželovi, ktorý žaluje jej syn.

3. Q.. Q. Č.P. vo vyjadrení z 5. augusta 2026 k námietke zaujatosti žalovanej uviedla, že nevie o žiadnom dôvode, ktorý by bol spôsobilý založiť legitímne pochybnosti o jej zaujatosti v prejednávanej veci. K stranám sporu ani k ich právnym zástupcom nemá žiadny osobný vzťah, osobne ich vôbec nepozná. Q.. Z. M., matku žalobcu, ktorá je bývalou sudkyňou Okresného súdu Trebišov, pozná iba z úradného styku. Podľa jej informácií, táto je toho času už na starobnom dôchodku. Je bez pomeru k prejednávanej veci a nemá žiadny osobný záujem na výsledku sporu vedeného medzi žalobcom a žalovanou a preto sa necíti v tejto veci zaujatá. V ďalšom poukázala na to, že vec 11Co/142/2024 napadla na Krajský súd v Košiciach dňa 16.09.2024 do senátu 11Co zložení Q.. Q. Č. - predsedníčka senátu (sudca spravodajca), Q.. P. V. P. V. P. B. Sudca Okresného súdu Trebišov Q.. V. D. bol uznesením Súdnej rady č. 87/2026 zo dňa 24.02.2026 dočasne pridelený na výkon funkcie na Krajský súd v Košiciach na obdobie od 01.03.2026 do 28.02.2027, pričom bol organizačne začlenený do senátu 11Co, ktorý vo veciach napadnutých od 01.03.2026 rozhodoval v zložení Q.. Q. Č. - predsedníčka senátu (sudca spravodajca), Q.. P. V. P. Q.. V. D.S.. Veci, ktoré boli do 28.02.2026 pridelené na vybavenie a rozhodnutie senátu 11Co v zložení Q.. Q. Č., Q.. P. V.N. P. V. P. B. rozhodne senát 11Co v pôvodnom zložení (body 6, 7 kapitola 2, podkapitola 2. 5, oddiel 2. 5. 1 Dodatku č. 4/2026 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach č. 4/2026 účinného od 01.03.2026). Podľa Dodatku č. 6/2026 k Rozvrhu práce na rok 2026 účinného od 01.04.2026 (kapitola 2, podkapitola 2. 3, doplnený ods. 2) „nápad vecí pridelených na vybavenie a rozhodnutie senátu 11Co do 28.02.2026 rozhoduje senát v pôvodnom zložení Q.. Q. Č., Q.. P. V. a V. P. B. V prípade neprítomnosti jedného z členov z pôvodného senátu sa náhradníkom stávajú Q.. V. D.. V prípade jeho neprítomnosti nastupuje za neprítomného člena senátu náhradník, určený v ôsmom stĺpci tabuľkového prehľadu“. Zdôraznila, že v prejednávanej veci rozhoduje zákonný senát v pôvodnom zložení Q.. Q. Č.A., Q.. P. V. P. V. P. B.

Členom zákonného senátu nie je Q.. V. D., ktorého osobný vzťah k sudkyni Q.. Z. M. podľa žalovanej má byť zásadným dôvodom vznesenej námietky zaujatosti. Q.. V. D. sa nestal členom senátu prejednávanej veci ani ako náhradník v zmysle platného Rozvrhu práce na rok 2026, pričom iba samotné jeho zaradenie do senátu 11Co od 01.03.2026 nepredstavuje právne relevantný dôvod pre vylúčenie členiek zákonného senátu 11Co v prejednávanej veci.

3.1. Q.. P. V. sa k námietke zaujatosti vyjadrila tak, že si nie je vedomá existencie žiadneho dôvodu spôsobilého založiť legitímne pochybnosti o jej zaujatosti v prejednávanej veci. K stranám sporu, ani k ich právnym zástupcom nemá žiadny osobný vzťah, osobne ich vôbec nepozná. Q.. Z. M., matku žalobcu, ktorá je bývalou sudkyňou Okresného súdu Trebišov, pozná iba z úradného styku. Podľa jej informácií je toho času na starobnom dôchodku. Je bez pomeru k prejednávanej veci a nemá žiadny osobný záujem na výsledku sporu vedeného medzi žalobcom a žalovanou.

3.2. V. P. B. uviedla, že nevie o žiadnom dôvode, ktorý by bol spôsobilý založiť legitímne pochybnosti o jej zaujatosti prejednanom spore, keďže k stranám sporu, k ich právnym zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní nemá žiaden pomer, žalobcu a jeho matku Q.. Z. M. osobne nepozná, keďže sa s nimi nekontaktuje, nestretáva a neudržiava s nimi žiaden vzťah, okrem formálneho vzťahu k Q.. Z. M. v rámci rozhodovacej činnosti v odvolacom konaní, prípadne ak k nejakému formálnemu kontaktu došlo, tak opätovne len v rámci školení prameňiacich z výkonu funkcie sudcu, z úradnej činnosti, respektíve z justičného prostredia, ale nie zo vzájomného osobného kontaktu. Preto ako členka senátu 11Co je bez pomeru k predávanému sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

3.3. Q.. V. D.S. k námietke zaujatosti uviedol, že nevie o žiadnom dôvode, ktorý by bol spôsobilý založiť legitímne pochybnosti o jeho zaujatosti v prejednávanej veci. K stranám sporu nemá žiadny osobný vzťah, vôbec sa s nimi nepozná. O žalobcovi vedel len v spojitosti s jeho matkou - Q.. Z. M., ktorá je jeho bývalá kolegyňa a zároveň jeho bývalá školiteľka. Vedel, že má syna, avšak nepoznal ani jeho krstné meno a nevie ani ako vyzerá. Je pravdou, že vo vzťahu k matke žalobcu bol pri rozhodovaní zaujatý, nakoľko ide o jeho bývalú kolegyňu a školiteľku. Predmetná vec bola predložená na rozhodnutie o odvolaní v roku 2024, pričom bol dočasne pridelený na Krajský súd v Košiciach do predmetného senátu až ku dňu 01.03.2026. V uvedenej veci o odvolaní rozhoduje senát 11Co v pôvodnom zložení Q.. Q. Č., Q.. P. V.N. P. V. P. B. Náhradníkom v pôvodnom senáte sa stal až na základe bodu 2.3. 2 dodatku č. 6/2026 Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach zo dňa 01.04.2026. Má za to, že od neho ako od náhradníka nebolo možné objektívne spravodlivo požadovať, aby poznal predmetnú vec, lebo nebolo potrebné nahrádzať, respektíve zastupovať žiadnu kolegyňu v tejto veci.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Košiciach [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)] preskúmal vec a posudzoval opodstatnenosť žalovanou vznesenej námietky zaujatosti voči sudkyniam a sudcovi Krajského súdu v Košiciach Q.. Q.Z. Č.Z., Q.. P. V. P. V. P. B. P. Q.. V. D., členkám odvolacieho senátu (ďalej len „sudkyňa krajského súdu“) a ich náhradníkovi z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu zmysle § 49 ods. 1 CSP.

5. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 01. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

6. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

7. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

8. Účelom citovaného ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu (veci), k nezaújatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

9. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

10. V zmysle § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

11. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

12. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

12.1. Samotný subjektívny názor strany sporu, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaújatého rozhodovania.

13. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaújatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu a z nich vyplývajúce východiská.

14. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad rozsudok ESLP vo veci Piersack proti Belgicku).

15. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad rozhodnutie ESLP vo veci Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov.

Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti (spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná/Justice must not only be done, it must also be seen to be done/). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (rozhodnutie ESĽP vo veci Delcourt proti Belgicku). Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého existuje opodstatnená obava, že nie je celkom nestranný, pretože v hre je dôveryhodnosť, ktorú musí súdna moc vzbudzovať v demokratickej spoločnosti a hlavne u účastníkov konania (rozsudok ESĽP vo veci Piersack proti Belgicku).

16. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava stany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

17. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESĽP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom, či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou, či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

18. Aj ústava deklaruje dva podstatné atribúty výkonu súdnictva v Slovenskej republike, nezávislosť a nestrannosť.

18.1. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

18.2. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

19. Z judikatúry ESĽP a ústavného súdu možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, či sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a

rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že vzťah sudcu k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne, sine ira et studio (bez hnevu a náklonnosti, nestranne).

20. Pri posudzovaní opodstatnenosti stranou sporu vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jej osobný subjektívny názor, domnienka alebo úvaha. Námietka zaujatosti, uplatnená stranou sporu voči sudcovi, ktorý prejednáva a rozhoduje vec, sa nemôže zakladať na hypotézach, domnienkach alebo subjektívnych výstupoch a pocitoch strany sporu. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti namietajúceho o objektívnom a nestrannom rozhodovaní sudcu, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že strana pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdný, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

21. V danom prípade žalovaná odôvodnila námietku zaujatosti sudkyň a sudcu krajského súdu pre ich pomer k matke strany sporu (žalobcovi), ktorá má navyše právny (majetkový) záujem na výsledku sporu.

22. Z hľadiska ustanovenia § 49 CSP je právne významný vzťah sudcu, a to buď vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní. O pomere k stranám alebo k ich zástupcom ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k stranám alebo k ich zástupcom.

23. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze zo 06. júla 2021 sp. zn. IV. ÚS 209/2021 publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 36/2021) vyslovil, že dôvodom na vylúčenie sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP je jeho konkrétny a individualizovaný pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní. Kritériom vylúčenia je buď osobná zaujatosť sudcu (subjektívny test nezaujatosti), alebo objektívna okolnosť spôsobilá vyvolať u vonkajšieho nestranného pozorovateľa pochybnosť o nezaujatosti sudcu (objektívny test nezaujatosti), avšak vždy v intenciách pomeru definovaného v predchádzajúcej vete.

24. K záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

25. Hoci to z právnej úpravy explicitne nevyplýva, Ústavný súd Slovenskej republiky v podobných súvislostiach vyslovil, že ust. § 49 CSP predpokladá tri vzťahy rôznej intenzity, pokiaľ ide o ich spôsobilosť vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu s následkom jeho vylúčenia z konania a rozhodovania veci. Vzťah s najväčším potenciálom vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu je pomer k veci, na opačnom konci spektra bude nepochybne pomer k právnomu zástupcovi účastníka konania (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 45/2021 z 26. januára 2021).

28. Žalovaná vyvodzovala zaujatosť namietaných sudkyň predovšetkým zo skutočnosti, že je objektívne dané, že matka žalobcu (ako bývalá sudkyňa Okresného súdu Trebišov pôsobiaca v obvode Krajského súdu v Košiciach) má pravidelný osobný a profesijný kontakt so sudcami Krajského súdu v Košiciach, vrátane členov senátu 11Co, pričom aj žalobca opakovane prezentuje, že jeho matka pozná všetkých sudcov Krajského súdu v Košiciach, a opakovane zdôrazňuje, kto je jeho matka.

29. Z obsahu námietky zaujatosti vznesenej žalovanou vo vzťahu k označeným členkám senátu 11Co, vychádzajúc z oboch vyššie uvedených hľadísk (objektívnej aj subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), najvyšší súd, naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 CSP, nezistil.

30. V tomto smere Najvyšší súd uvádza, že žalovaná v rámci preukázania svojich tvrdení odkázala na neurčité, nepodložené obavy a domnienky.

31. Z vyjadrení týchto sudkýň k námietke zaujatosti najvyšší súd zistil, že tieto sa vo veci necítia byť zaujaté, Q.. Z. M. (matku žalobcu) poznajú len z rozhodovacej činnosti (v rámci prvoinštancnej agendy) iba ako bývalú sudkyňu Okresného súdu Trebišov, nemajú k nej žiaden bližší vzťah. Samotnú skutočnosť, že v minulosti rozhodovali aj o odvolaniach vo veciach, v ktorých táto (ešte ako sudkyňa na súde prvej inštancie) rozhodovala, nepovažujú za právne relevantný dôvod pre ich vylúčenie z rozhodovania v prejednávanej veci.

32. Obava (pocit) z nedostatku nestrannosti sama o sebe nestačí na založenie dôvodných pochybností o nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach, existenciu ktorých však žalovaná vo vzťahu k týmto sudkyňiam nepreukázala. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

33. Najvyšší súd zastáva názor, že v prípade Q.. Q. Č.Z., Q.. P. V. P. V. P. B., členiek senátu 11Co, ktoré sa vyjadrili tak, že sa necítia byť zaujaté vo vzťahu k strane sporu (ani z dôvodu, že matka žalobcu je bývalou sudkyňou Okresného súdu Trebišov), neexistuje dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Z námietky žalovanej a ani z ďalšieho obsahu spisu neboli zistené žiadne okolnosti relevantné z hľadiska § 49 ods. 1 CSP, ktoré by boli objektívne spôsobilé spochybniť nezaujatosť uvedených sudkýň. Samotná skutočnosť, že senát 11Co v rovnakom zložení rozhodoval aj o odvolaniach vo veciach, v ktorých matka žalobcu (ešte ako sudkyňa na súde prvej inštancie) rozhodovala (ako aj skutočnosť, že matka žalobcu v minulosti pôsobila ako sudkyňa v obvode Krajského súdu v Košiciach), samo o sebe nepredstavuje právne relevantný dôvod pre ich vylúčenie z rozhodovania v prejednávanej veci. Rozhodol preto, že uvedené sudkyne z prejednávania a rozhodovania danej veci vylúčené nie sú.

34. Čo sa týka Q.. V. D. (hoci len ako náhradníka v danom senáte), najvyšší súd zastáva názor, že skutočnosti uvádzané žalovanou v námietke zaujatosti nasvedčujú tomu, že obava žalovanej o nestrannosti tohto sudcu je v danom prípade legitímna a objektívne oprávnená.

35. Ani pri posudzovaní pomeru sudcu k strán sporu (účastníkom konania) netreba opomínať objektívny prístup a tzv. teóriu zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale sa musí ako taký javiť aj objektívne v očiach strán sporu (účastníkov konania). Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle na osobnom správaní sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti (rozsudok ESĽP vo veci Padovani proti Taliansku). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESĽP vo veci Pullar proti Spojenému kráľovstvu; obdobne rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/05).

36. Z vyjadrenia sudcu Q.. V. D. vyplýva, že hoci sa so žalobcom osobne nepozná a neudržiava s ním žiadne blízke vzťahy, uvedené už neplatí v prípade jeho matky. Táto je jeho bývalá kolegyňa a zároveň jeho bývalá školiteľka, z dôvodu ktorého bol, nielen pre kolegiálny, ale aj priateľský vzťah k nej, vylúčený z rozhodovania veci, v ktorom táto vystupovala ako strana v konaní (uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2NcC 1/2024 z 21.02.2024). Existencia priateľského vzťahu medzi matkou žalobcu a Q.. V. D. predstavuje podľa názoru najvyššieho súdu, či už potenciálne alebo aj reálne, vzťah takej povahy a intenzity, ktorý je relevantný z hľadiska § 49 ods. 1 CSP a je dôvodom pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danom spore, navyše za situácie, kedy Q.. Z. M. ako dedička po pôvodnom súdnom exekútorovi Q.. J.. Š. M., je zároveň účastníčkou dedičského konania vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13D 679/2020, z ktorého žalobca odvodzuje nárok uplatnený v

tomto konaní. Takto definovaný vzťah (súkromný a mimopracovný) zakladá pochybnosť o nezáujatosti namietaného sudcu pre jeho pomer aj k žalobcovi (aj keď tohto osobne nepozná) z hľadiska objektívneho a je spôsobilý naplniť zákonné predpoklady pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že tento (priateľský) vzťah sa netýka priamo žalobcu (ale jeho matky), keďže táto v tomto prípade má sama majetkový záujem na výsledku sporu, a preto z hľadiska teórie zdania, kedy nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť, samotná skutočnosť, že menovaný sudca má priateľský vzťah len k matke žalobcu (a nie k žalobcovi samotnému) ako dôvod nezáujatosti, neobstojí. Hoci Q.. V. D. pôsobí (v prípade danej veci) v danom senáte len ako náhradník, nie je vylúčené, že v prípade akejkoľvek neprítomnosti niekto z členiek tohto senátu, tento nastúpi na jej miesto.

37. Priateľské väzby sudcu s blízkym rodinným príslušníkom strany sporu (v danom prípade matkou žalobcu) síce samé o sebe sudcu z konania nediskvalifikujú, teda nejde o dôvod na jeho automatické vylúčenie, v danej veci však bolo potrebné prihliadnuť najmä na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu (porov. rozsudok ESJP vo veci Koulias proti Cypruskej republike). Tento priateľský vzťah sudcu s matkou žalobcu navyše umocnený jej majetkovým záujmom na výsledku sporu, bol pre najvyšší súd dostatočným pre prijatie záveru, že v danom prípade nie je možné z objektívneho hľadiska vylúčiť legitímnu pochybnosť o nestrannosti sudcu Q.. V. D..

38. V prípade namietaného sudcu vzal najvyšší súd na zreteľ, že ide o osobný vzťah k blízkeму rodinnému príslušníkovi žalobcu (priateľský vzťah), ktorý zároveň v spojení s jej majetkovou zainteresovanosťou na danom spore (a možnosťou stať sa členom vec prejednávacieho senátu ako jeho náhradník), po zohľadnení vyššie uvedených špecifických okolností, môže svojou povahou, charakterom a intenzitou vzbudzovať z objektívneho hľadiska dôvod zakladajúci pochybnosť o nezáujatosti tohto sudcu. Najvyšší súd ako nadriadený súd preto dospel k záveru o existencii skutočnosti, ktorá je relevantná z hľadiska § 49 ods. 1 CSP, a ktorá Q.. V. D.Á. vylučuje z prípadného prejednávania a rozhodovania v danej veci.

39. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol o vylúčení sudcu Krajského súdu v Košiciach Q.. V. D. z prípadného prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 11Co/142/2024.

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok